

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Informácie

2/2024

Miera recyklácie odpadu a poplatky za skládkovanie v Európe

Martina Hogenová

**Bratislava
apríl 2024**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Miera recyklácie odpadu a poplatky za skládkovanie v Európe

Anotácia

Predložená informácia sa venuje porovnaniu množstva vyprodukovaného komunálneho odpadu, miere recyklovania komunálneho odpadu a tiež dani za skládkovanie odpadu v krajinách Európy.

Kľúčové slová

komunálny odpad, miera triedenia odpadu, daň za skládkovanie odpadu

Rate of waste sorting and fees for municipal waste in European countries

Annotation

Submitted paper is focused on comparison of municipal waste production, the rate of municipal waste sorting and also the tax for landfilling waste in European countries.

Keywords

municipal waste, rate of waste sorting, waste landfill taxes

Vypracovala: Ing. Martina Hogenová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod	5
SÚHRN	7
Porovnanie miery recyklácie a výšky poplatku za skládkovanie	11
• Recyklovanie.....	11
• Podiel skládkovania.....	12
• Energetické využitie komunálneho odpadu.....	12
• Objem komunálneho odpadu	13
• Daň za skládkovanie komunálneho odpadu	15
• Vývoz odpadu mimo EÚ	16
<i>Príklady štátov s vysokým % recyklovaného odpadu nad 60 %</i>	<i>17</i>
• Slovensko	17
• Nemecko	17
• Rakúsko	18
• Taliansko	18
<i>Príklady štátov s % recyklovaného odpadu nad 40 %</i>	<i>19</i>
• Slovenská republika	19
• Litva	20
• Švajčiarsko	21
• Spojené kráľovstvo	22
<i>Príklady štátov s % recyklovaného odpadu menej ako 25 %</i>	<i>22</i>
• Albánsko	22
• Malta.....	23
• Portugalsko	23

Úvod

Najvhodnejším riešením pre životné prostredie je zabrániť samotnému vzniku odpadu. Každý produkt, ktorý spotrebujeme, sa skôr či neskôr stane odpadom, ktorý treba zlikvidovať. Najlepšími možnými riešeniami sú prevencia a **opätovné použitie**, nasleduje **recyklácia** (vrátane kompostovania) a ďalšie zhodnocovanie na **výrobu energie** (spaľovanie). Najhoršie riešenie je **ukladanie na skládky**. To je síce najjednoduchším a najlacnejším riešením, pre životné prostredie aj zdravie človeka však najviac škodlivým.

Podľa štatistík z **roku 2021** sa v EÚ kompostuje alebo recykluje **49 % odpadu**. Postupy likvidácie odpadu v jednotlivých členských krajinách sa od seba líšia, niektoré krajiny stále ukladajú na skládky veľké množstvo komunálneho odpadu. **Miera skládkovania v roku 2022 na Slovensku bola 31%, priemer EÚ je 18%.**

V severozápadných krajinách skládky dnes už takmer neexistujú. Ide najmä o *Belgicko, Taliansko, Švédsko, Dánsko, Nemecko, Rakúsko alebo Fínsko* (miera skládkovania je od 1 % – 9 %). Odpad sa tu buď **spaľuje alebo recykluje**, pričom najviac v EÚ recyklujú v *Nemecku, Taliansku a v Rakúsku*.

Skládky komunálneho odpadu sú stále rozšírené najmä v krajinách východnej a južnej Európy. V miera skládkovania v *Bulharsku je 73 %, Malta 82,9 %, Grécko 60 %, Cyprus 77,8 % a v Rumunsku 51 %*. V roku 2020 dosiahol vývoz odpadu z EÚ do krajín **mimo EÚ 32,7 milióna ton**. Väčšinu odpadu vyvázaného mimo EÚ tvorí železný a neželezný kovový šrot, ako aj odpad z papiera, plastov, textilu a skla.

Podľa [Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES](#) z 19. novembra 2008 o odpade sa od členských štátov vyžaduje, aby dosiahli do roku 2025 ciele stanovené v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice 2008/98/ES o odpade (rámcová smernica o odpade)¹ a článku 6 ods. 1 písm. f) smernice 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov (smernica o obaloch)² a aby prijali opatrenia na ich dosiahnutie v rozsahu:

- minimálnej miery prípravy komunálneho odpadu na opätovné použitie a miery jeho recyklácie na úrovni 55 %,
- minimálnej miery recyklácie všetkých odpadov z obalov na úrovni 65 % a
- materiálovo špecifických cieľov v oblasti recyklácie odpadu z obalov na úrovni najmenej 75 % pre papier a lepenku, 70 % pre sklo, 50 % pre hliník, 50 % pre plasty a 25 % pre drevo.

Podľa [hodnotení](#)³, ktoré vykonala Európska environmentálna agentúra, vo všeobecnosti väčšine členských štátov hrozí, že nesplnia ciele v oblasti prípravy komunálneho odpadu na opätovné použitie a jeho recyklácie do roku 2025:

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0098-20180705>

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/ALL/?uri=celex%3A31994L0062>

³ SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023DC0304>

- deväť členských štátov je na dobrej ceste k splneniu oboch cieľov – Belgicko, Česko, Dánsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko a Taliansko,
- ôsmim členským štátom hrozí len riziko, že nesplnia cieľ v oblasti komunálneho odpadu, nehrozí im však, že nesplnia cieľ týkajúci sa všetkých odpadov z obalov – Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Írsko, Lotyšsko, Portugalsko, Španielsko a Švédsko,
- desiatim členským štátom hrozí, že nesplnia ciele v oblasti komunálneho odpadu ani cieľ týkajúci sa všetkých odpadov z obalov do roku 2025 – Bulharsko, Cyprus, Grécko, Chorvátsko, Litva, Maďarsko, Malta, Poľsko, Rumunsko a **Slovensko**.

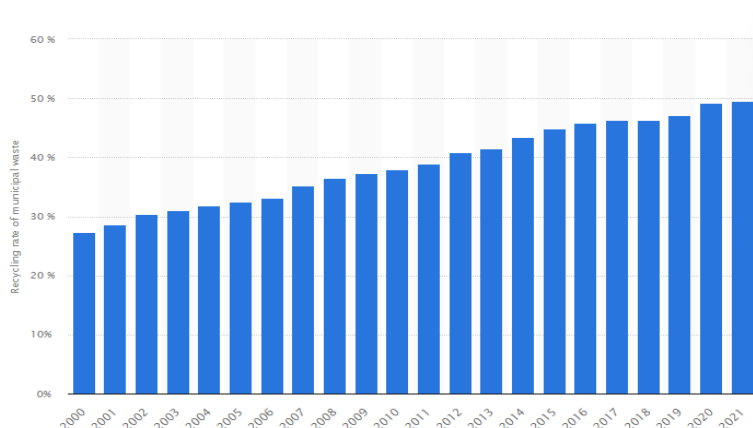

SÚHRN

Na porovnanie a vypracovanie analýzy sme použili údaje, ktoré sme získali od Ministerstva životného prostredia SR, od Štatistického úradu Slovenskej republiky, ďalej z Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD)⁴ a tiež na základe verejne dostupných informácií.

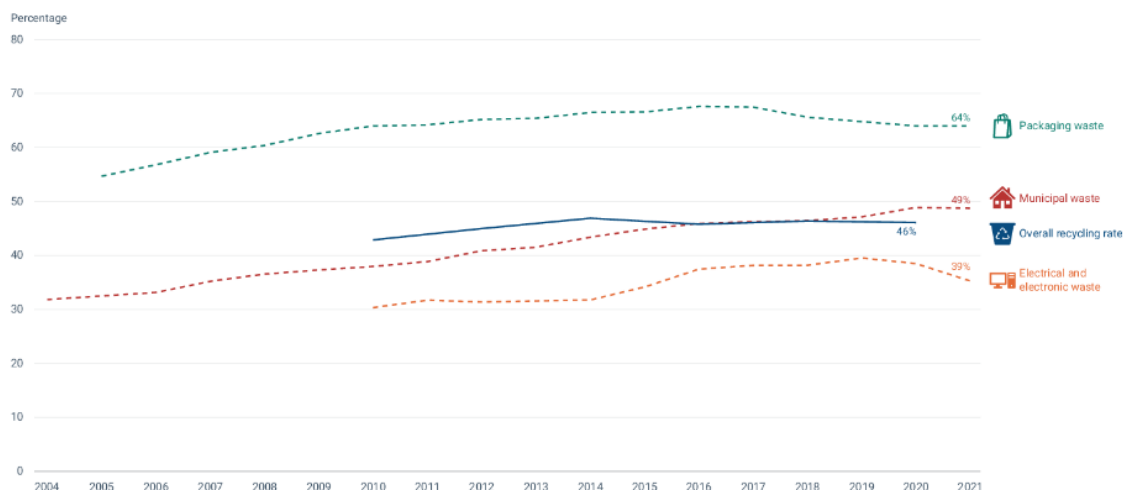
Miera recyklácie odpadu, podiel vyprodukovaného odpadu, ktorý sa recykluje, v EÚ-27 rastie, čo je spôsobené záväznými cieľmi EÚ v oblasti recyklácie. To naznačuje pokrok smerom k využívaniu väčšieho množstva odpadu ako zdroja k dosiahnutiu obehového hospodárstva. V roku 2021 sa väčšina odpadu stále likvidovala spaľovaním alebo skládkovaním.

Miera recyklácie komunálneho odpadu v Európskej únii (EÚ-27)

Zdroj: [Štatistika EÚ](#)

Miera recyklácie v Európe podľa toku odpadu

Zdroj: [europa.eu](#)

⁴ ECPRD (interná databáza výmeny informácií medzi národnými parlamentmi). Request No. 5701 – Municipal waste. Charges and positive practices in selected countries (január 2024). Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/904513>

Tabuľka č. 1: Porovnanie krajín, rok 2021, údaje za rok 2022 sú označené **

Krajina	Legislatíva	Miera recyklácie (%) ⁵	Množstvo zmesového odpadu kg/obyvateľa	Miera skládkovania odpadu ⁶ %	Daň (priemer) za skládkovanie komunálneho odpadu ⁷ EUR/t	Množstvo komunálneho odpadu zhodnocovaného energeticky kg
Slovenská republika	nariadenie vlády SR č. 330/2018 Z.z.	49,52**	478**	31**	49**	203 377,4**
Albánsko	*	18,9	*	*	*	*
Belgicko	*	53,3	677	3	60-115	*
Bulharsko	*	65,5	445	73	50	*
Cyprus	*	17,6	673	77,8	Bez dane	*
Česká republika	*	43,3	570	27	40	*
Dánsko	*	47,0	787	1	80	2 815 000**
Estónsko	*	30,3	373	18	90**	*
Fínsko	*	37,1	630	7	70	*
Francúzsko	*	45,1 66**	539	22	20-40	*
Grécko	*	21,0	509	78	35**	*
Holandsko	*	57,8	473	2	33	*
Írsko	*	40,8	614	18	75	*
Litva	Zákon o odpadoch hospodárstve Zákon o dani zo znečisťovania životného prostredia	48,39	465	17	50**	499 980**
Luxembursko	*	55,3	721	9	Bez dane	*
Lotyšsko	*	44,1	461	25	80**	*
Maďarsko	Výhláška 2/2023	35,0	406		15	500 000 000
Malta	*	31,0	618	82,9*	Bez dane	*
Moldavsko	*	4,4**	*	*	*	*
Nemecko	*	71,1	593	9	Bez dane	*
Nórsko	*		768		Bez dane	*
Poľsko	*	61,1**	355	11	61**	*
Portugalsko	Zákonný výnos 102-D/2020 z 10. decembra	30,5 21**	513	46	22	*
Rakúsko	zákon o odpadoch hospodárstve	62,5	835	9	150	2 500 000**
Rumunsko	nariadenie č. 92/2021 o odpadoch hospodárstve Zákon 17/2023 o osmúchnej službe lokalit č. 101/2006	11,3	301	76*	17	*

⁵ Množstvo zmesového odpadu kg/obyvateľa 2022. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics

⁶ Miera skládkovania odpadu. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/society/20180328STO00751/odpadove-hospodarstvo-v-eu-fakty-a-cisla>

⁷ Poplatky (priemer) za skládkovanie komunálneho odpadu. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/overview-of-landfill-taxes-on>

Slovinsko	Zákon o ochrane životného prostredia vyhláška o skládkach odpadu	62,4**	478	6	11	*
Španielsko	Zákon č. 7/2022	49,9	478,7	43	30 - 40	99 000 000*
Švajčiarsko	Federálny zákon o ochrane životného prostredia	52,0	395	*	*	*
Švédsko	Environmentalný kódex SFS 1998:808	39,5	677	35	55**	*
Taliansko		51,4 72 %**	495	15	5- 25 rôzne v jednotlivých obciach	334 242**
Spojené kráľovstvo	Časť III finančného zákona z roku 1996 nariadenia o poplatkoch za skládky z roku 1996	44,6**	*	*	121	*

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných zdrojov informácií.

- Štáty s **najvyššiu mierou recyklovania** sú *Nemecko, Rakúsko, Taliansko a Slovinsko*, naopak, najnižšie percento recyklovania je v krajinách *Rumunsko, Malta, Cyprus, Grécko a Malta*.
- Štáty s **najnižším percentom skládkovania** sú *Dánsko, Nemecko, Belgicko a Fínsko*. Najvyššie percento skládkovania majú krajiny *Malta, Rumunsko, Cyprus a Chorvátsko*.
- **Daň zo skládkovania je najvyššia** v *Belgicku a Lotyšsku*, najnižšia je v *Taliansku a Slovinsku*.

Všetky štáty, okrem *Švédska*, od roku 2004 zvýšili mieru recyklácie komunálneho odpadu, čo jasne naznačuje zlepšenia v odpadovom hospodárstve. Niektoré krajiny (*Slovensko, Litva, Slovinsko a Lotyšsko*) dokonca dosiahli pozoruhodné zlepšenie, keď zaznamenali nárast o viac ako 40 percentuálnych bodov. Rozdiel vo výkonnosti recyklácie komunálneho odpadu medzi krajinami s najvyššou a najnižšou mierou recyklácie je veľký. V roku 2021 sa miera recyklácie pohybovala od 71,1 % v *Nemecku* do 11 % v *Rumunsku*. Deväť krajín, konkrétne *Nemecko, Rakúsko, Slovinsko, Holandsko, Dánsko, Belgicko, Luxembursko, Švajčiarsko a Taliansko*, dosiahlo mieru recyklácie 50 % alebo vyššiu, zatiaľ čo ďalšie štyri krajiny (*Cyprus, Malta, Turecko a Rumunsko*) recyklovali menej ako 20 % komunálneho odpadu.⁸

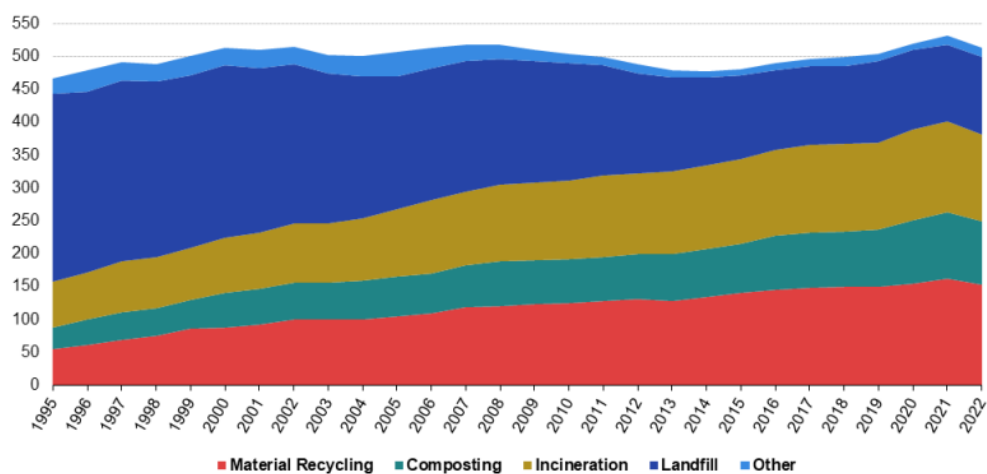
Aj keď v EÚ vzniká viac odpadu, **celkové množstvo skládkovaného komunálneho odpadu sa znížilo**. V referenčnom období celkový komunálny odpad skládkovaný v EÚ klesol o 69 miliónov ton alebo 56 %, zo 121 miliónov ton (286 kg na obyvateľa) v roku 1995, na 53 miliónov ton (118 kg na obyvateľa) v roku 2022. Za obdobie rokov 2004 – 2022 skládkovanie klesalo v priemere o 3,2 % ročne.

Spaľovanie odpadu sa v referenčnom období **tiež neustále zvyšovalo**, aj keď nie tak výrazne ako recyklácia a kompostovanie. Od roku 1995 sa množstvo komunálneho odpadu spaľeného v EÚ

⁸ Recyklácia odpadu v Európe. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/waste-recycling-in-europe>

zvýšilo o 29 miliónov ton alebo 98 % a v roku 2022 predstavovalo 59 miliónov ton. Spálený komunálny odpad tak vzrástol zo 70 kg na obyvateľa na 133 kg na obyvateľa.⁹

Spracovanie komunálneho odpadu, EÚ, 1995 – 2021

Zdroj: [Eurosstat](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics#Municipal_waste_treatment)

⁹ Spaľovanie odpadu. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics#Municipal_waste_treatment

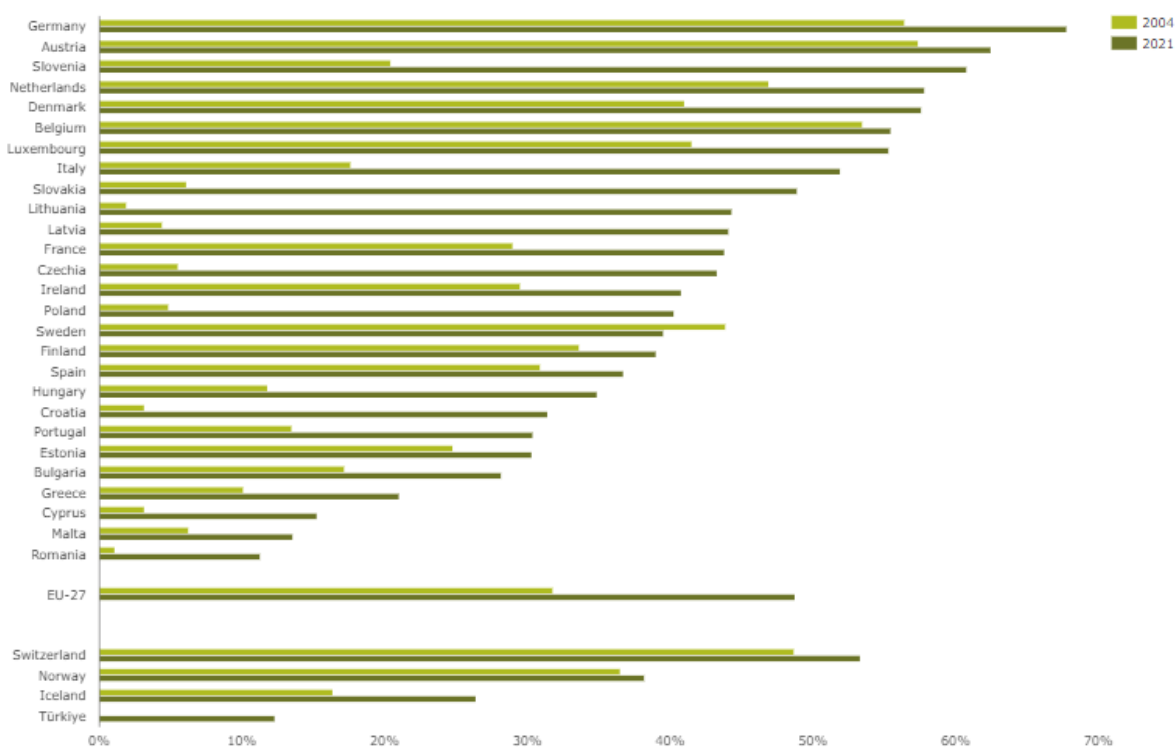
Porovnanie miery recyklácie a výšky poplatku za skládkovanie

• Recyklovanie

Krajiny EÚ v roku 2021 recyklovali 49,60 % komunálneho odpadu, v roku 2000 bol podiel recyklácie len 27 %. Nemecko a Taliansko podľa štatistík recykluje najviac komunálneho odpadu (KO) zo všetkých krajín EÚ.

V roku 2021 bolo v nemeckých domácnostiach, malých firmách a verejných inštitúciách mechanicky recyklovaného 47 % (25 mil. ton) vyprodukovaného odpadu. Na opätovné použitie bolo pripravených 700 000 ton, resp. približne 1 % KO. Ďalších 23 % KO (12,5 mil. ton) išlo do kompostovania alebo anaeróbného rozkladu, takže celková miera recyklácie bola 71 %.

Miera recyklácie komunálneho odpadu v Európe podľa krajiny

Zdroj: [europa.eu](https://europe.eu)

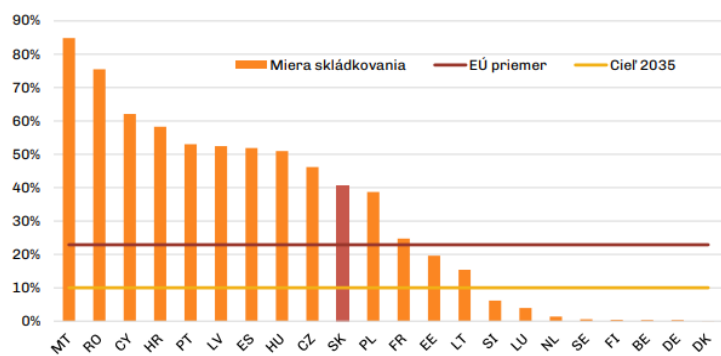
Miera recyklácie v Nemecku je vysoko nad priemerom EÚ na úrovni 71,1 % a v Rakúsku 62,3 % (zverejnené údaje pochádzajú z roku 2021). Taliansko malo v roku 2022 mieru recyklácie na úrovni 72 %. Pomerne vysokú úroveň (medzi 55 a 60 %) majú aj Luxembursko, Holandsko a Slovinsko. Slovensko sa mierou recyklácie 48,9 % radí za rok 2021 tesne pod priemer krajín EÚ. Čo sa týka mechanickej recyklácie komunálneho odpadu, je v EÚ pozadu Bulharsko so sadzbou necelých 5 % v roku 2020. Vďaka nezvyčajne vysokému podielu 60 %, ktorý podľa štatistík Bulharsko využilo na opätovné použitie, krajina dosahuje celkovú mieru recyklácie 66 % a získalo 2. miesto za Nemeckom.¹⁰

¹⁰ Množstvo odpadu v EÚ, Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/economy/20231109STO09917/ako-znizit-mnozstvo-odpadu-z-obalov-v-eu-infografika>

Podiel skládkovania

Priemer EÚ v roku 2021 miery skládkovania bol 18 %. Vo väčšine krajín EÚ je podľa údajov Eurostatu nízka miera recyklácie, ktorá zodpovedá vysokému podielu skládkovania. V celej EÚ sa výrazne znížil podiel skládkovaného komunálneho odpadu (od roku 2000) z 51 % na súčasných 23 %. Približne v tretine krajín EÚ je však likvidačná kvóta stále viac ako polovičná. Napríklad na *Malte* išlo v roku 2021 na skládku 82 % odpadu z domácností. V *Rumunsku* to bolo 76 % a v *Grécku* (posledné údaje z roku 2019) 78 %. Na Slovensku skončilo v roku 2021 na skládke takmer 41 % odpadu. Najnižší podiel skládkovania majú krajiny *Dánsko* 1%, *Holandsko* 2%, *Belgicko* 3%, *Slovinsko* 6%, *Švédsko* 8%, *Nemecko*, *Rakúsko* a *Luxembursko* 9%, a *Fínsko* 1-2%.

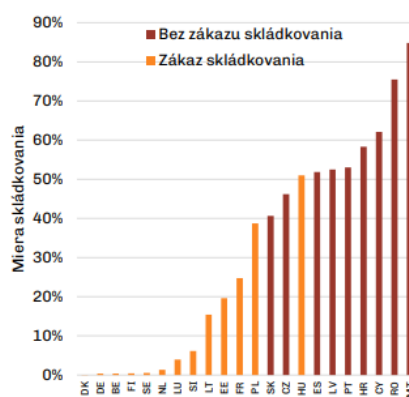
Graf 3: Skládkovanie komunálneho odpadu v roku 2021

Zdroj: IEP podľa Eurostat

V deviatich krajinách EÚ platí zákaz skládkovania horľavého odpadu s celkovým množstvom organického uhlíka v priemere viac ako 5 %, ktoré súvisí s výhrevnosťou odpadu. Päť krajín má zavedený zákaz skládkovania netriedeného a neupraveného odpadu. Priemerná miera skládkovania komunálnych odpadov v roku 2021 bola v týchto krajinách na úrovni 10 %. Výnimkou je *Poľsko*, ktoré v roku 2016 zaviedlo zákaz skládkovania výhrevného odpadu bez dostatočného času na vybudovanie kapacít na jeho zhodnotenie. V ostatných krajinách EÚ bez zákazov skládkovania a s nízkym poplatkom za skládovanie bola priemerná miera skládkovania v roku 2021 na úrovni 58 %.¹¹

Graf 21: Zákazy skládkovania výhrevného odpadu

Zdroj: IEP podľa Cewep

Energetické využitie komunálneho odpadu

V roku 2021 sa v EÚ v priemere zhodnocovalo na výrobu energie približne 26 % komunálneho odpadu, čo znamená mierny nárast o 0,3 percentuálneho bodu v porovnaní s predchádzajúcim rokom. V dlhodobom porovnaní sa kvóta EÚ na spaľovanie, ktorá zohľadňuje aj odpad spálený procesom zneškodňovania, za posledné desaťročie takmer nezmenila. Od roku 2011 podiel spaľovania v EÚ kolísal medzi 25 – 27 %.

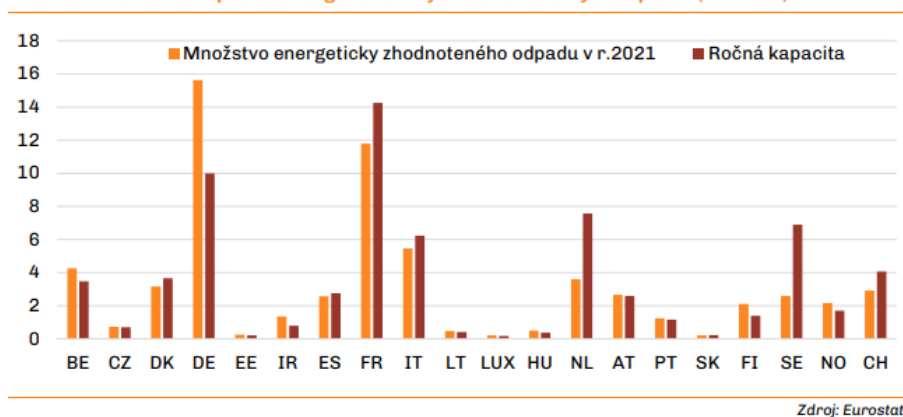
¹¹ Zákaz skládkovania. Dostupné na: https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf

Škandinávské krajiny majú vysoko nadpriemernú mieru spaľovania a podpriemernú mieru recyklácie, ktorú však nemožno vždy stotožňovať s nadpriemerným podielom skládkovania. V roku 2021 krajiny ako *Dánsko*, *Fínsko* a *Švédsko* posielalo len 34 – 40 % komunálneho odpadu na mechanickú recykláciu alebo kompostovanie/fermentáciu. Tieto tri krajiny posielajú do spaľovni odpadu najväčší podiel svojho komunálneho odpadu, a to 60 až 69 %, ktoré spĺňajú energetické požiadavky EÚ. Naproti tomu **na Slovensku sa úroveň spaľovania zastavila na približne 8 %**.

Nadkapacity energetického využitia odpadu vytvárajú závislosť krajiny na produkcii odpadu, ako aj dovoze a zároveň brzdia rast recyklácie. Vo väčšine krajín EÚ sú kapacity približne vo výške produkcie nerecyklovateľného odpadu. Naopak kapacity pre energetické využitie odpadu v *Holandsku* alebo *Švédsku* sú v súčasnosti viac ako dvojnásobné, **krajiny sú tak závislé na dovoze odpadu zo zahraničia**. Vo *Švédsku* dosahovala **miera energetického využitia v roku 2020 až 60 %**, viac ako dvojnásobok oproti EÚ priemeru. Európska komisia preto odporúča znížiť závislosť krajiny od energetického využitia vybudovaním infraštruktúry na recykláciu odpadu.

V rámci EÚ má **9 krajín zavedený poplatok za energetické využitie**, resp. spaľovanie odpadov. Ich výška sa pohybuje v rozmedzí od **5 do 75 eur/ton**, pričom v niektorých krajinách závisí výška poplatku od typu odpadu a spôsobu nakladania. V *Belgicku* sa **nižší poplatok vzťahuje na spaľovanie s využitím energie** a vyššia úroveň na spaľovanie bez spätného získavania energie. Vo *Francúzsku* existuje **daňová úľava na spaľovanie s energetickým** zhodnotením a vysokou energetickou účinnosťou. *Španielsko* aplikuje nižší poplatok na výstupy z mechanicko-biologickej úpravy. *Lotyšsko* a *Taliano* majú tento poplatok zavedený len na spaľovanie odpadu. Poplatok za energetické zhodnocovanie existoval 2 roky aj vo *Švédsku*, v roku 2023 bol však poplatok zrušený v dôsledku zmien podmienok na európskom trhu s elektrinou.¹²

Graf 13: Porovnanie kapacít a energetického využitia komunálnych odpadov (v mil. ton)

• Objem komunálneho odpadu

V Európe nedávno dosiahol objem komunálneho odpadu celkovo okolo **237 mil. ton odpadu z domácností** a komerčného odpadu podobného odpadu z domácností sa v roku 2021 vyprodukovalo v 27 členských štátoch EÚ. Je to o 3,6 mil. ton viac ako v predchádzajúcom roku a o takmer 10,5 mil. ton viac ako v roku 2019. **Na Slovensku sme v roku 2021 vyprodukovali**

¹² Energetické využitie komunálnych odpadov. Dostupné na: https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf

2,702 mil. ton komunálneho odpadu, čo predstavuje 496 kg komunálneho odpadu na obyvateľa. Podielom vyprodukovaného komunálneho odpadu v objeme 496 kg na obyvateľa patrí Slovensko pod európsky priemer.

Podľa Eurostatu najviac komunálneho odpadu na obyvateľa vzniká v Rakúsku. Podľa najnovších údajov je to 834 kg na obyvateľa; ďalej nasleduje Luxembursko (793 kg/obyvateľa), Dánsko (786 kg/obyvateľa) a Belgicko (759 kg/obyvateľa) majú tiež veľmi vysoké hodnoty. Obyvatelia v Rumunsku (302 kg/obyvateľa), Poľsku (362 kg/obyvateľa) a Estónsku (395 kg/obyvateľa) produkujú pomerne málo komunálneho odpadu. V Nemecku bol objem na obyvateľa v roku 2021 646 kg, čo je o 116 kg nad priemerom EÚ, teda 530 kg na obyvateľa.¹³

Municipal waste generated, in selected years, 1995-2022

(kg per capita)

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2022	Change 2022/1995 (%)
EU	467	513	506	503	480	521	513	10.0
Belgium	455	471	482	456	412	729	677	48.8
Bulgaria (*)	694	612	588	554	419	408	445	-35.9
Czechia (*)	302	335	289	318	316	543	570	88.7
Denmark	521	664	736	758	822	814	787	51.1
Germany	623	642	565	602	632	641	593	-4.8
Estonia	371	453	433	305	359	383	373	0.5
Ireland (*)	512	599	731	624	557	644	644	25.7
Greece (*)	303	412	442	532	488	524	509	68.1
Spain	505	653	588	510	456	464	467	-7.7
France	475	514	529	534	516	538	539	13.3
Croatia	220	262	336	379	393	418	478	117.7
Italy (*)	454	509	546	547	486	487	495	9.1
Cyprus	595	628	688	695	620	609	673	13.3
Latvia (*)	264	271	320	324	404	478	461	74.4
Lithuania	426	365	387	404	448	483	465	9.2
Luxembourg	587	654	672	679	607	790	721	22.7
Hungary	460	446	461	403	377	403	406	-11.8
Malta	387	533	625	623	641	643	618	59.6
Netherlands	539	598	599	571	523	533	473	-12.3
Austria (*)	437	580	575	562	560	834	835	90.9
Poland	285	320	319	316	286	346	364	28.1
Portugal (*)	352	457	452	516	460	513	513	45.7
Romania	342	355	383	313	247	290	301	-11.8
Slovenia	596	513	494	490	449	487	487	-18.2
Slovakia	295	254	273	319	329	478	478	62.2
Finland (*)	413	502	478	470	500	611	630	52.6
Sweden	386	425	479	441	451	431	395	2.3
Iceland (*)	426	462	516	484	588	614
Norway	624	613	426	469	422	604	768	22.9
Switzerland	602	659	664	711	728	706	677	12
Bosnia and Herzegovina	340	352	352
Montenegro (*)	494	530	486	537	..
North Macedonia	381	441	441	467	..
Albania	491	369	295	..
Serbia	363	259	427	472	..
Türkiye	441	465	458	410	424	415	382	-13
Kosovo (*)	252	255

Note: data presented in italic are estimated.

(*) 2021 data instead of 2022.

(*) 2020 data instead of 2022.

(*) 2018 data instead of 2020.

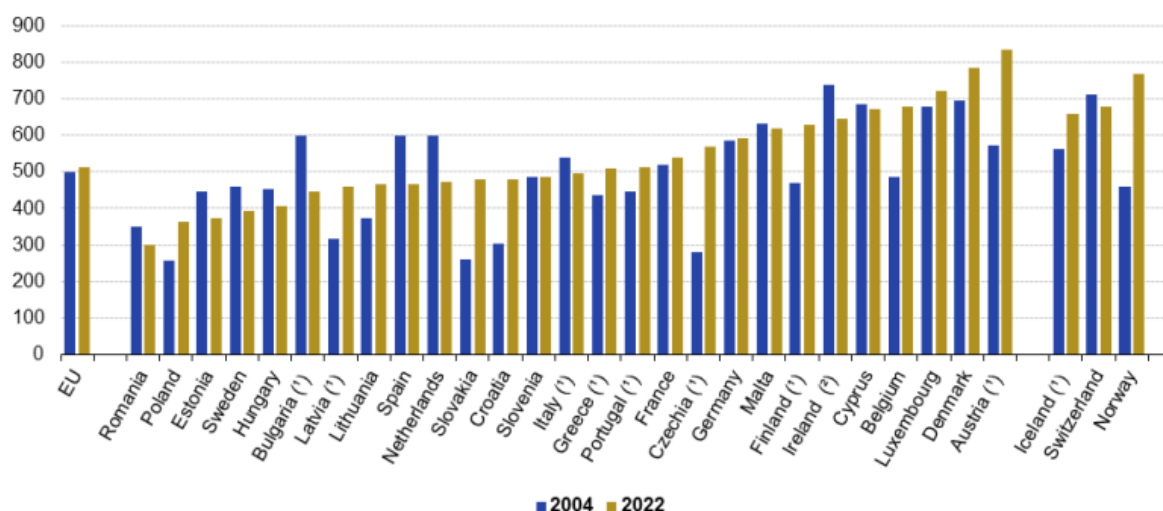
(*) 2012 data instead of 2010.

Zdroj: eurostat

¹³ Envipak. Dostupné na: <https://envipak.sk/clanok-zo-sveta/krajiny-eu-v-roku-2021-recyklovali-takmer-polovicu-svojho-komunalneho-odpadu1>

Množstvo komunálneho odpadu, 2004 a 2022

Municipal waste generated, 2004 and 2022
(kg per capita)

Note: countries are ranked in increasing order by municipal waste generated in 2022.

(1) 2021 data.

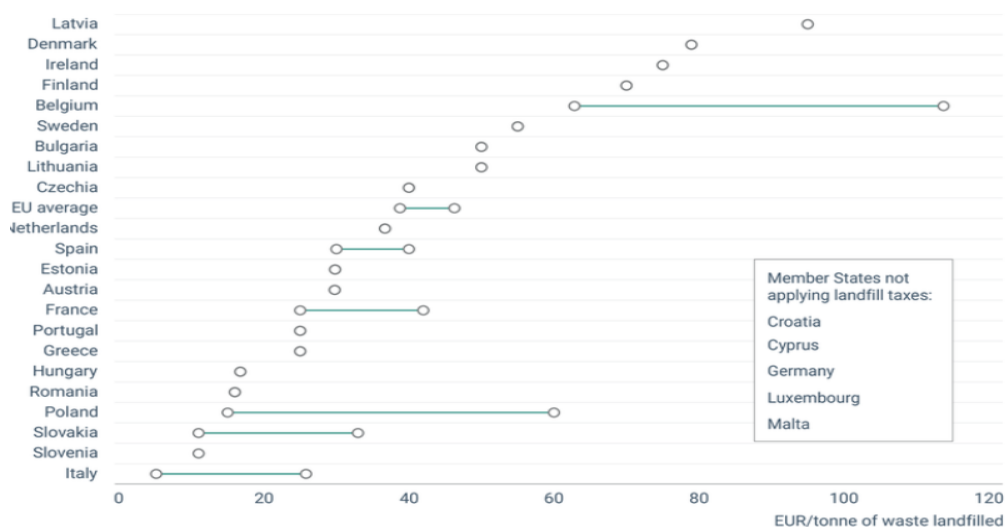
(2) 2020 data.

Zdroj: [eurostat](https://eurostat.ec.europa.eu/)

• Daň za skládkovanie komunálneho odpadu

Na osi x sú uvedené úrovne dane v EUR za tonu skládkovaného odpadu, body v grafe predstavujú daň za skládkovanie pre konkrétny členský štát. Niektoré členské štáty používajú minimálnu a maximálnu daň, ktorú predstavujú dve body (nižšia a vyššia úroveň) spojené čiarou (rok 2023)¹⁴

Poplatok/daň za skládkovanie:

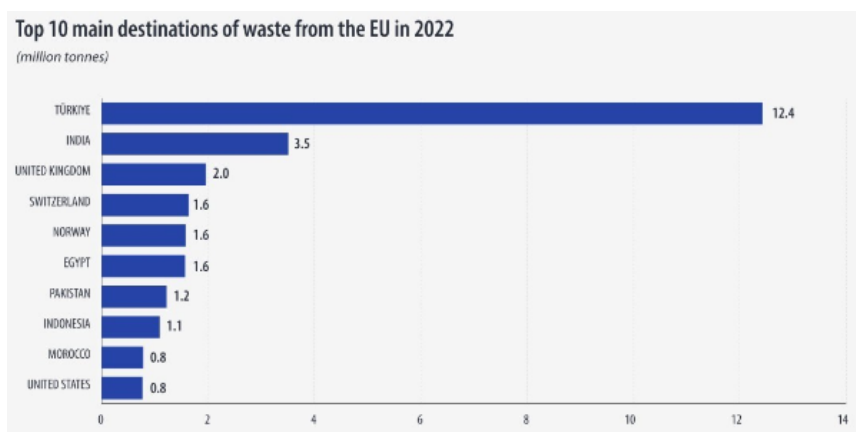
¹⁴ Prehľad poplatkov za skládkovanie. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/overview-of-landfill-taxes-on>

DAŇ ZO SKLÁDKOVANIA V EUR/t	ZAVEDENÉ OBMEDZENIA SKLÁDKOVANIA
23 členských štátov EÚ má daň zo skládkovania (AT, BE, BG, CZ, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LU*, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SL, SK), ako aj Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo.	16 členských štátov EÚ prijalo obmedzenia** (AT, BE, DE, DK, EE, FI, FR, HU, HR, LT, LU, NL, PL, SE, SL, SK), ako aj Nórsko, Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo.
4 členské štáty EÚ nemajú daň zo skládkovania (CY, DE, HR, MT) ako aj Nórsko**.	11 členských štátov EÚ nemá dodatočné obmedzenia** (BG, CY, CZ, EL, ES, IE, IT, LV, RO, MT, PT).
*: v Luxembursku sa uplatňuje miestna daň **: nórska daň zo skládkovania bola zrušená v roku 2015.	**Obmedzenie skládkovania: okrem požiadaviek smernice 1999/31/ES o skládkach odpadov obmedzený prúd skládkovania

Zdroj: ceweb.eu, aktualizované 2021

• Vývoz odpadu mimo EÚ

Časť **odpadu** vyprodukovaného v EÚ sa tiež **vyváža**. V roku 2020 dosiahol vývoz odpadu z EÚ do štátov **mimo EÚ 32,7 milióna ton**. Väčšinu odpadu vyvázaného mimo EÚ tvorí železný a neželezný kovový šrot, odpad z papiera, plastov, textilu a skla. Vývoz šrotu zo železných kovov a skleneného odpadu z EÚ smeruje väčšinou do členských krajín OECD, zatiaľ čo vývoz šrotu z neželezných kovov, odpadu z papiera, plastového odpadu a textilného odpadu smeruje väčšinou do nečlenských krajín OECD. *Turecko* je najväčšou destináciou pre odpad vyvázaný z EÚ s objemom približne 12,4 milióna ton v roku 2021 – vyše trikrát viac ako v roku 2004 a takmer polovica celkového vývozu odpadu. Druhou najväčšou destináciou bola *India*, ktorá v roku 2021 prijala z EÚ takmer 3,5 milióna ton odpadu, nasleduje *Egypt* (1,6 milióna ton), *Švajčiarsko* (1,6 milióna ton), *Spojené kráľovstvo* (2,0 milióna ton), *Nórsko* (1,4 milióna ton), *Pakistan* (1,2 milióna ton), *Indonézia* (1,1 milióna ton), *Spojené štáty americké* (0,8 milióna ton) a *Maroko* (0,8 milióna ton). V posledných rokoch sa *Pakistan* ako miesto určenia odpadu z EÚ výrazne rozrástol, pričom objemy vzrástli z 0,1 milióna ton v roku 2004 na 1,3 milióna ton v roku 2021. V ostrom kontraste s tým vývoz odpadu z EÚ do Číny klesol z maxima 10,1 milióna ton v roku 2009 na 0,4 mil. ton v roku 2021.¹⁵

¹⁵ Vývoz odpadu. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107877/export-odpadu-z-eu.aspx>

Príklady štátov s vysokým % recyklovaného odpadu nad 60 %

• **Slovinsko**

V roku 2023 Slovinsko vyprodukovalo 1 359 kg odpadu na obyvateľa (okrem minerálneho odpadu; 1 541 kg na obyvateľa v roku 2022). Miera recyklácie komunálneho odpadu v roku 2023 bola 62,4 % (nárast o 1,7 percentuálneho bodu v porovnaní s rokom 2022). Miera skládkovania v roku 2021 je na úrovni 6%.

- Množstvo zmesového odpadu v roku 2022 bolo 278 000 ton alebo 132 kg na obyvateľa.
- Separovaný zber odpadu predstavoval 768 000 ton, čo predstavuje 73,4 % z celkového množstva komunálneho odpadu.
- Komunálny odpad v roku 2022 tvoril 10,3 % zo všetkých vyzbieraných odpadov, čiže 125 kg na obyvateľa.

V Slovinsku sa zákonný poplatok za zneškodňovanie odpadu určuje podľa [zákona o ochrane životného prostredia](#) (ZVO-2) a [vyhlášky o skládkach odpadu](#). Kritériá na určenie úrovne prevádzkových nákladov skládky sú uvedené vo vyhláške v prílohe č. 7 (Príloha 7: Kritériá na určenie maximálnych celkových prevádzkových nákladov skládky od začiatku uzatvorenia skládky do konca realizácie opatrení na ochranu životného prostredia po jej uzavretí a ročná výška vysokých nákladov, ktoré je potrebné zaplatiť).

• **Nemecko**

Nemecko podľa štatistík recykluje najviac komunálneho odpadu (KO) zo všetkých krajín EÚ, približne 71,1 %.¹⁶ Miera skládkovania v roku 2021 je na úrovni 9 %.

V roku 2022 klesol objem domáceho odpadu v Nemecku v porovnaní s rokom 2021 o približne 3,3 milióna ton alebo 8,2 % na 37,0 milióna ton. Podľa predbežných informácií Federálneho štatistického úradu bol objem odpadu z domácností v roku 2019 o 1,1 milióna ton alebo o 2,8 % nižší ako pred pandemiou koróny (38,0 milióna ton), po poklese v roku 2020 (39,6 milióna ton) a 2021 (40,3 milióna ton). Pokles celkového množstva odpadu z domácností je pozoruhodný aj preto, že počet obyvateľov v roku 2022 vzrástol v porovnaní s predchádzajúcim rokom o takmer 1,1 milióna ľudí. Na jedného obyvateľa sa v roku 2022 vyzbieralo približne 438 kg domového odpadu, čo bolo o takmer 46 kg menej ako v roku 2021, ktorý bol výrazne ovplyvnený pandemiou (484 kg), a o 19 kg menej ako v roku 2019 pred koronavírusom (457 kg). To znamená, že objem odpadu z domácností na obyvateľa klesol na najnižšiu úroveň od začiatku prieskumu v roku 2004.

Približne tretinu domového odpadu vyzbieraného v roku 2022 tvoril domáci odpad (34 %) a separovane vyzbierané recyklovateľné látky (31 %). Bioodpad (27 %), teda organický odpad,

¹⁶ Nemecko – miera recyklácie. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/waste-recycling-in-europe>

tvoril približne štvrtinu. Najnižší podiel tvorili objemný odpad (7 %) a ostatný odpad ako batérie a farby (0,5 %).

Organický odpad zaznamenal v roku 2022 najväčší pokles o 1,3 milióna ton alebo 11,4 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Ide o odpad z koša na organický odpad, ako aj odpad zo záhrad a parkov a dosiahol 9,9 milióna ton (2021: 11,2 milióna ton). To zodpovedá spotrebe na obyvateľa 117 kg (2021: 134 kg). Menej organického odpadu na obyvateľa sa naposledy vyzbieralo v roku 2013 (112 kg).¹⁷

Od 1. januára 2022 platí v Nemecku **komplexný zákaz plastových tašiek**. Stále sú povolené len veľmi ľahké plastové tašky, takzvané s hrúbkou steny menšou ako 15 mikrometrov a tiež je **povinná záloha na takmer všetky jednorazové plastové fľaše** na nápoje.¹⁸

· Rakúsko

Celková produkcia odpadu v Rakúsku bola v roku 2021 približne 77,4 milióna ton. Najväčší podiel tvoria vyťažené materiály a odpady zo stavebníctva s približne 46,1 milióna ton a 12,5 milióna ton, ktoré spolu tvoria približne tri štvrtiny odpadu vyprodukovaného v Rakúsku. V roku 2021 by sa mohla recyklovať približne polovica všetkého odpadu.

V roku 2021 sa množstvo komunálneho odpadu v Rakúsku pohybovalo okolo 7,5 milióna ton. Z toho približne 4,7 milióna ton vzniklo v domácnostiach, čo zodpovedá objemu na obyvateľa 521 kg. V porovnaní s rokom 2020 vzrástol komunálny odpad z domácností o 0,7 %. Pokiaľ ide o komunálny odpad, **Rakúsko dosahuje mieru recyklácie 62,5 %**. **Miera skládkovania** v roku 2021 je na úrovni 9%.

V Rakúsku sa odpad spracováva v hustej sieti zariadení na **predúpravu, recykláciu a likvidáciu**. V roku 2021 bolo v prevádzke približne 3 400 systémov.¹⁹

· Taliansko

V Taliansku v roku 2022 miera recyklácie špeciálneho a komunálneho odpadu dosiahla **72 %**. **Miera skládkovania** v roku 2021 je na úrovni 15 %.

V roku 2022 každý obyvateľ vyprodukoval 494 kg **zmesového komunálneho odpadu**, spolu **22,1 milióna ton**. Celoštátna produkcia komunálneho odpadu predstavovala približne 29,1 milióna ton, čo je o 1,8 % (544 000 ton) menej ako v roku 2021. **Separovaný zber** zmesového objemného odpadu **na zhodnotenie** sa zvýšil zo 773 ton v roku 2017 na **957,9 tony v roku 2021**.

¹⁷Nemecko – objem domáceho odpadu na obyvateľa. Dostupné na:

https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2023/12/PD23_484_321.html

¹⁸Nemecko. Dostupné na: <https://www.bmu.de/pressemitteilung/lemke-deutschland-geht-2022-den-naechsten-schritt-raus-aus-der-wegwerfgesellschaft>

¹⁹Rakúsko. Dostupné na: <https://www.umweltbundesamt.at/news230708>

Zhodnocovanie odpadu ako zdroja energie predstavuje **334 242 ton**.

Daň za odpad (TARI) je daň určená na financovanie nákladov súvisiacich so zberom a zneškodňovaním odpadu a platí ju každý, kto z akéhokoľvek dôvodu vlastní alebo vlastní priestory alebo otvorené plochy, ktoré môžu produkovať takýto odpad. TARI bola zavedená od roku 2014. Sadzby TARI sú určené uznesením obecného zastupiteľstva na základe zistených a roztriedených nákladov vo finančnom pláne, ktorý vypracúva poskytovateľ služby a schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Príklady štátov s % recyklovaného odpadu nad 40 %

- **Slovenská republika**²⁰

V Slovenskej republike bola [miera recyklácie v roku 2022](#) na úrovni of **49,52%**. **Miera skládkovania** v roku 2021 je na úrovni **31%**.

Množstvo zmesového odpadu bolo v roku 2022 **188,7 kg/obyvateľa** (bol použitý stredný /priemerný/ stav trvale bývajúceho obyvateľstva. **Množstvo objemného odpadu** v SR v roku 2022 bolo **161 944,37 ton**.²¹

Množstvo komunálneho odpadu zhodnocovaného energeticky v roku 2022 bolo **203 377,4 kg**²²

Tabuľka č. 2 : Sadzby za uloženie odpadov na skládku odpadov v [nariadení vlády SR č. 330/2018 Z.z.](#)

Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu x [%]	Sadzba za príslušný rok v EUR / t		
	2019	2020	2021 a nasledujúce roky
x ≤ 10	17	26	33
10 < x ≤ 20	12	24	30
20 < x ≤ 30	10	22	27
30 < x ≤ 40	8	13	22
40 < x ≤ 50	7	12	18
50 < x ≤ 60	7	11	15
x > 60	7	8	11

Zdroj: Ministerstvo životného prostredia SR

„Gate fee“ resp. **výška vstupného poplatku na skládke pre zmesový komunálny odpad** bola v roku 2023 približne **49 EUR/ton bez DPH**. Čo sa týka energetického využitia odpadu, podľa cenníkov spoločností OLO a. s. a KOSIT a.s., ktoré **energeticky zhodnocujú komunálny odpad** je cena **132 EUR/ton s DPH**, resp. **185 EUR/ton s DPH**.²³

²⁰ Informácie získané od Ministerstva životného prostredia SR.

²¹ Množstvo zmesového odpadu. Množstvo objemného odpadu. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/zp3801rr/v_zp3801rr_00_00_00_sk

²² Množstvo komunálneho odpadu zhodnocovaného energeticky. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/zp1005rs/v_zp1005rs_00_00_00_sk

²³ Výška dane. Dostupné na: <https://www.olo.sk/cennik-zhodnotenia-odpadu-v-zevo/> ; https://www.kosit.sk/wp-content/uploads/2023/11/KOSIT_GROUP_cennik_01.01.2024.pdf

• **Litva**

V roku 2022 bola **miera recyklácie** v Litve **48,39 %** (vypočítaná pripočítaním miery recyklácie (vrátane vývozu na recykláciu) a miery kompostovania). **Miera skládkovania** v roku 2021 je na úrovni **17%**.

Množstvo zmesového odpadu bolo 479 kg/obyvateľa v roku 2021. Množstvo komunálneho odpadu 1 316 971 ton v roku 2022. Množstvo zmesového komunálneho odpadu energeticky zhodnoteného v roku 2022 bolo 499 980 ton (37,96 % z celkového zmesového komunálneho odpadu).

[Zákon o dani zo znečisťovania životného prostredia](#) (príloha 8) obsahuje zoznam odpadov, ktoré sa majú zneškodniť na skládke, a sadzby dane za znečistenie životného prostredia (2024):²⁴

Typ odpadu	poplatok EUR/t
Odpad likvidovaný na skládke nie nebezpečného odpadu, okrem azbestového odpadu likvidovaného v samostatných sekciách (národná „skládka“ alebo daň zo znečistenia)	50.00

Od roku 2023 a 2024 sa zmenila výška poplatku/dane zo znečistenia/zo skládkovania 50,00 EUR/t (predtým, napr. v roku 2021 – 10 EUR/t, v roku 2022 – 15 EUR/t)²⁵. Cieľom je urýchliť prechod na obehové hospodárstvo a vytvoriť transparentnejší model spoplatňovania služieb nakladania s komunálnym odpadom. Skládka musí byť najmenej využívanou možnosťou. Vyššie poplatky majú nielen odradiť od rozširovania skládok, ale aj zabrániť dovozu odpadu z iných krajín. Litva však aj po zvýšení poplatkov zostáva krajinou s najlacnejším skládkovaním. V susedných krajinách je poplatok za skládkovanie vyšší: v Lotyšsku – 80 EUR/t od roku 2022, v Poľsku – 61 EUR/t, v Estónsku – 90 EUR/t od roku 2022.

[Zákon o odpadovom hospodárstve](#) upravuje tvorbu cien služieb nakladania s komunálnym odpadom. Národná rada pre reguláciu energetiky (NERC) je oprávnená:

- schváliť regionálnu cenu za služby za nakladanie s komunálnym odpadom²⁶ (je dôležité poznamenať, že obecné zastupiteľstvá stanovujú konečný poplatok za nakladanie s komunálnym odpadom, ktorý platia obyvatelia);
- stanoviť strop ceny za spálenie 1 tony odpadu (je dôležité si uvedomiť, že NERC upravuje požiadavky na stanovenie stropu rýchlosti spaľovania za tonu pri spaľovaní komunálneho odpadu s nevyhovujúcou energetickou hodnotou po vytriedení na recykláciu a opätovné použitie v regionálnych strediskách odpadového hospodárstva).

²⁴ Zákon o dani zo znečistenia životného prostredia. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.80721/asr>

²⁵ Ministerstvo životného prostredia Litva. Dostupné na: <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/aplinkos-apsauga/aplinkosauginiai-mokesciai/mokestis-uz-aplinkos-tersima-savartyne-salinamomis-atliekomis/>

²⁶ Metodika stanovenia stropu sadzby za tonu pre spaľovanie komunálneho odpadu s energetickým obsahom nevhodným na recykláciu a opätovné použitie po vytriedení. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c8b05dd0883111ed8df094f359a60216>

• Švajčiarsko

V roku 2021 bola miera recyklácie vo Švajčiarsku na úrovni **52 %**. Údaje za rok 2022 zatiaľ nie sú k dispozícii.

- **Množstvo zmesového odpadu** bolo v roku 2021 **598 kg/obyvateľa**.
- **Množstvo objemového odpadu** v roku 2022 bolo **610 000 ton**.
- **Množstvo zmesového komunálneho odpadu** energeticky zhodnoteného v roku 2021 bolo **3 204 005 ton**

Federálny zákon o ochrane životného prostredia (EPA) ([LINK](#)), ukladá kantónom zodpovednosť za nakladanie s komunálnym odpadom. Túto zodpovednosť môžu delegovať na svoje regióny alebo obce. Pokiaľ ide o financovanie zberu odpadu, článok 32a EPA stanovuje, že tí, ktorí odpad vytvárajú, musia financovať svoj zber:

1. Kantóny zabezpečujú, aby náklady na likvidáciu komunálneho odpadu, pokiaľ je to ich zodpovednosť, boli prostredníctvom poplatkov alebo iných poplatkov prenesené na osoby zodpovedné za produkciu odpadu. Pri organizácii poplatkov sa berú do úvahy najmä tieto faktory:
 - druh a množstvo odovzdaného odpadu;
 - náklady na výstavbu, prevádzku a údržbu zariadení na zneškodňovanie odpadu;
 - odpisy potrebné na zachovanie hodnoty takýchto zariadení;
 - záujem;
 - plánované investičné požiadavky na údržbu, zlepšenia a výmeny, na prispôsobenie sa zákonným požiadavkám a optimalizáciu prevádzky.
2. Ak uloženie poplatkov na pokrytie nákladov na osoby zodpovedné za odpad ohrozuje environmentálne udržateľné zneškodňovanie komunálneho odpadu, zneškodňovanie môže byť v požadovanom rozsahu financované inak.
3. Prevádzkovatelia zariadení na zneškodňovanie odpadov musia vytvárať požadované finančné rezervy.
4. Zásady výpočtu poplatkov musia byť sprístupnené verejnosti.

Toto federálne nariadenie sa najčastejšie implementuje používaním spoplatnených vriec na odpad. Niektoré miestne orgány však tento systém neuplatňujú, zatiaľ čo iné ho kombinujú s inými formami platenia. [Webová stránka pre sledovanie cien](#) poskytuje ceny za zber odpadu pre 360 najľudnatejších obcí Švajčiarska.

Webová stránka poskytuje aj národné priemery ročných cien za odpad: 132 švajčiarskych frankov (141 EUR) pre jednočlennú domácnosť žijúcu v 2-izbovom byte, 299 švajčiarskych frankov (319 EUR) pre trojčlennú domácnosť žijúcu v 4-izbovom byte, 380 švajčiarskych frankov (406 EUR) pre štvorčlennú domácnosť žijúcu v samostatne stojacom dome.

Článok 13, odsek 4 vyhlášky o predchádzaní a zneškodňovaní odpadu ([LINK](#)) vyníma spoločnosti s viac ako 250 zamestnancami z verejného monopolu na nakladanie s odpadmi. Môžu tak využívať súkromných poskytovateľov služieb. Vo Švajčiarsku sa odpad hlavne spaľuje. [Podľa správy cenového dozoru](#) z roku 2018 stojí spálenie tony odpadu v priemere 140 švajčiarskych frankov (150 EUR).

· Spojené kráľovstvo

Miera **recyklácie odpadu** z domácností v roku 2021 bola **44,6 %**.²⁷ Celkové množstvo odpadu z domácností vyzbieraného v Spojenom kráľovstve (zahrnuté na recykláciu/kompostovanie) v roku 2021 bolo 27,65 milióna ton alebo 413 kg na osobu. Najnovšie údaje o nakladaní s domácim odpadom z celého Spojeného kráľovstva sú za rok 2018, kedy bolo **spálených 6,79 milióna ton s energetickým zhodnotením** a 2,50 milióna ton bolo spálených bez energetického zhodnotenia.

Poplatok za skládkovanie je navrhnutý tak, aby motivoval spoločnosti, aby minimalizovali množstvo vyprodukovaného odpadu a využívali možnosti nakladania s odpadom, ktorý nie je na skládkach, čo môže zahŕňať recykláciu, kompostovanie a zhodnocovanie. Poplatok za skládkovanie bol zavedený časťou III finančného zákona z roku 1996 a nadobudol účinnosť 1. októbra 1996. Rozsah a kľúčové definície boli výrazne zmenené finančným zákonom z roku 2018. Hlavnými nariadeniami sú nariadenia o poplatkoch za skládky z roku 1996 (SI 1996/ 1527) *v znení neskorších predpisov*. **Sadzby každoročne aktualizuje vláda** Spojeného kráľovstva a vstupujú do platnosti 1. apríla každého roka. **Daň sa účtuje podľa hmotnosti** a existujú **2 sadzby**. Inertný alebo neaktívny odpad (napríklad kamene alebo zemina) podlieha **nižšej sadzbe**.²⁸

Tabuľka č. 3:

	2024	2023	2022	2021
Štandardná sadzba	121 EUR/t	119,10 EUR/t	115,40 EUR/t	113,20 EUR/ t
Znížená sadzba	3,90 EUR/t	3,80 EUR/t	3,7 EUR/t	3,60 EUR/ t

Zdroj: Landfill Tax rates - GOV.UK (www.gov.uk)

Príklady štátov s % recyklovaného odpadu menej ako 25 %

· Albánsko²⁹

V roku 2022 sa v Albánsku recyklovalo 154 934 ton, čo predstavuje **18,9 %** z celkového množstva odpadu. Nakladanie s odpadmi je **zákonom stanovené** ako povinnosť obcí. Obce sú zodpovedné za organizáciu služieb zberu, dopravy, spracovania a zneškodňovania, ako aj za budovanie, vlastníctvo a prevádzkovanie stredísk na spracovanie a za vyberanie a vyberanie poplatkov za služby. Samosprávy sa môžu rozhodnúť, že budú službu poskytovať samy, alebo službu zadajú súkromným spoločnostiam. Obce tiež stanovujú tarify za nakladanie s odpadmi a ich spracovanie na území vo svojej pôsobnosti.

²⁷ Veľká Británia. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/statistics/uk-waste-data/uk-statistics-on-waste#waste-from-households-wfh>

²⁸ Všeobecné usmernenie k dani zo skládkovania. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/publications/excise-notice-lft1-a-general-guide-to-landfill-tax/excise-notice-lft1-a-general-guide-to-landfill-tax>

²⁹ Albánsko. Dostupné na: <https://www.instat.gov.al/media/12578/mbetjet-e-ngurta-urbane-ne-shqiperi-2022.pdf>

Malta

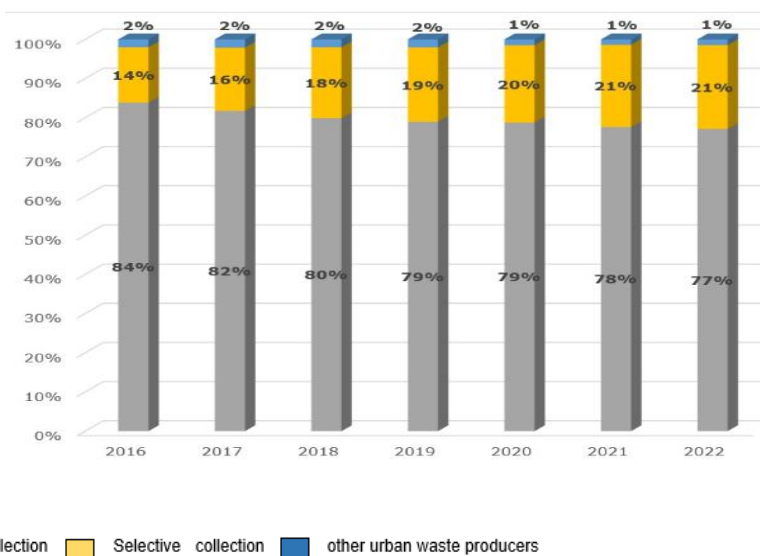
V roku 2021 bola **produkcia komunálneho odpadu 316 603 t**, čo predstavuje pokles o 14 539 t. Hlavné poklesy v absolútnom vyjadrení boli zaznamenané pri objemnom odpade (11 539 t), bioodpad z kuchýň a jedální (3 303 t) a zmiešané obaly (1 111 t). Tieto sa znižujú, boli čiastočne kompenzované nárastom ostatných kategórií odpadu, z ktorých hlavný bol pre zmesový komunálny odpad odpadu v objeme 1 916 t. Najväčší pokles bol v kategórii za zber ostatného odpadu (10 943 t), nasledoval čierny vrecový zber od obecných zastupiteľstiev (8 740 t) a zber organického odpadu (3 312 t).

V priebehu roku 2021 sa celkové množstvo upraveného komunálneho odpadu zvýšilo o 14 712 t alebo o 4,7 %. Podiel, ktorý išiel na skládku z celkového **spracovaného komunálneho odpadu predstavoval 82,9%**, čo je pokles z 88,3 % z evidovaných v predchádzajúcom roku. V absolútnom vyjadrení skládkovaný komunálny odpad sa znížil o 4 562 ton. V porovnaní s rokom 2020 vzrástol objem **recyklovaného komunálneho odpadu** o 6 572 t alebo o 18,2 % a v roku **2021 bol na úrovni 31%**. Najviac recyklovaným materiálom bol papier a lepenka s 51,3% z celkového množstva recyklovaného odpadu. Najvýraznejšie nárasty recyklácie dosiahli kovy (68,0%), odevy/textil (55,4%) a plasty (52,5%). V roku 2021 **12 742 t** komunálneho odpadu **prešlo energetickým zhodnotením**.

Portugalsko

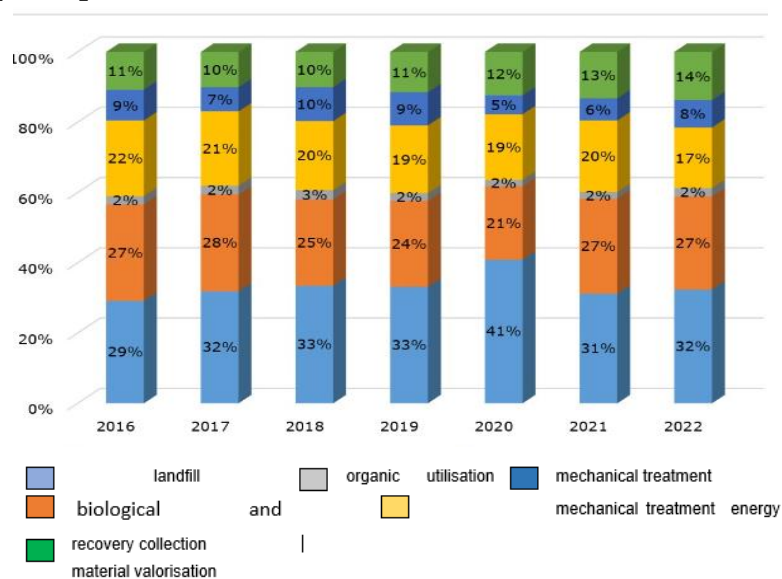
V roku 2022 bola **miera recyklácie** v Portugalsku na úrovni **21 %**. Produkcia komunálneho odpadu v roku 2022 bola približne **5 miliónov ton**, čo zodpovedá ročnej kapitácii 507 kg/obyvateľa za rok, t. j. denná produkcia 1,39 kg na obyvateľa. **Miera skládkovania** v roku 2021 je na úrovni **46%**.

Zber komunálneho odpadu v roku 2022

Zdroj: ECPRD

Miesto určenia pre odpad v roku 2022

Zdroj: ECPRD

Zákonný výnos 102-D/2020 z 10. decembra schválil všeobecné nariadenie o odpadovom hospodárstve a režime skládkovania.

V článku 110 všeobecného nariadenia o odpadovom hospodárstve sa uvádza, že všeobecný poplatok odpadového hospodárstva (TGR) sa stanovuje s cieľom kompenzovať administratívne náklady na monitorovanie činností odpadového hospodárstva, podporovať znižovanie produkcie odpadov, ako aj dodržiavať národné odpadové hospodárske ciele a tiež zlepšenie výkonnosti sektora. TGR platia subjekty zodpovedné za systémy nakladania s komunálnym odpadom, spaľovne a zariadenia na zneškodňovanie odpadov, integrované centrá zhodnocovania a zneškodňovania nebezpečných odpadov a subjekty spravujúce jednotlivé alebo integrované systémy súvisiace so špecifickými tokmi odpadov. Táto sadzba sa potom musí odraziť v tarifikách a finančných výhodách účtovaných daňovým poplatníkom a v celom hodnotovom reťazci odpadového hospodárstva až po pôvodcu odpadu.

TGR musí podliehať postupnému zvyšovaniu v súlade so všeobecnými zásadami predpokladanými vo všeobecnej úprave odpadového hospodárstva a v platných plánovacích nástrojoch. V rokoch 2021 až 2025 má hodnoty:

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Poplatok (EUR/t)	22,00	22,00	25,00	30,00	35,00

Podľa § 111 všeobecného nariadenia o odpadovom hospodárstve sa v prípade **odpadov ukladaných na skládky**, ktoré sú spravované v rámci komunálnych alebo komunálnych systémov nakladania s komunálnym odpadom, TGR znižuje takto:

- 10 %, ak obec preukáže, že separovala a recyklovala pri zdroji alebo **selektívne vyzbierala 5 % biologického odpadu**.
- 30 %, ak obec preukáže, že separovala a recyklovala pri zdroji alebo **selektívne vyzbierala 15 % biologického odpadu**.
- 50 %, ak obec preukáže, že separovala a recyklovala pri zdroji alebo **selektívne vyzbierala 30 % biologického odpadu**.

Ako je uvedené v článku 107, **obce musia účtovať** konečnému užívateľovi poplatok za poskytnutú **službu nakladania s komunálnym odpadom**, aby pokryli príslušné náklady, vrátane nákladov na spracovanie komunálneho odpadu. Sadzba za odpad by mala podporiť znižovanie množstva komunálneho odpadu a jeho škodlivosti, ako aj separáciu pri zdroji a zvýšenie selektívne zbieraného odpadu. Tarify sa musia uplatňovať na množstvo vyzbieraného odpadu, merané v hmotnostných jednotkách alebo odhadnuté podľa objemu kontajnerov.

Portugalský úrad pre reguláciu vody a odpadových služieb v roku 2014 tiež schválil (a preskúmal v roku 2018) *nariadenia o tarife za služby odpadového hospodárstva*. Tieto predpisy určujú existenciu sociálnych taríf zameraných na domácych užívateľov, ktorí sa ocitli v ekonomickej núdzi preukázanej systémom sociálneho zabezpečenia, a zahraničných užívateľov, ktorí sú právnickými osobami deklarovanej verejnoprospešnej služby.

V súlade s tým domáci užívatelia, ktorí sa nachádzajú v ekonomickej núdzi, alebo poberajú jednu z týchto sociálnych dávok:

- Príplatok k solidarite pre seniorov.
- Príjem zo sociálnej inklúzie.
- Sociálna dávka v nezamestnanosti.
- 1. stupeň rodinných dávok.
- Sociálny invalidný dôchodok.

Títo používatelia sú oslobodení od platby za odpady (TGR)

Použité zdroje

1. ECPRD (interná databáza výmeny informácií medzi národnými parlamentmi). Request No. 5701 – Production of municipal waste in selected countries, január 2024. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/904513>
2. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0098-20180705>
3. Smernica Európskeho parlamentu A Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/ALL/?uri=celex%3A31994L0062>
4. SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023DC0304>
5. Množstvo zmesového odpadu kg/obyvateľa 2022. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics
6. Miera skládkovania odpadu. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/society/20180328STO00751/odpadove-hospodarstvo-v-eu-fakty-a-cisla>
7. Poplatky (priemer) za skládkovanie komunálneho odpadu, Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/overview-of-landfill-taxes-on>
8. Recyklácia odpadu v Európe. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/waste-recycling-in-europe>
9. Spaľovanie odpadu. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics#Municipal_waste_treatment
10. Množstvo odpadu v EÚ. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/economy/20231109STO09917/ako-znizit-mnozstvo-odpadu-z-obalov-v-eu-infografika>
11. Zákaz skládkovania https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf
12. Energetické využitie komunálnych odpadov. Dostupné na: https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf
13. Envipak. Dostupné na: <https://envipak.sk/clanok-zo-sveta/krajiny-eu-v-roku-2021-recyklovali-takmer-polovicu-svojho-komunalneho-odpadu1>
14. Prehľad poplatkov za skládkovanie, Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/overview-of-landfill-taxes-on>
15. Vývoz odpadu, Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107877/export-odpadu-z-eu.aspx>
16. Nemecko – miera recyklácie. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/waste-recycling-in-europe>
17. Nemecko – objem domáceho odpadu na obyvateľa. Dostupné na: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2023/12/PD23_484_321.html

18. Nemecko. Dostupné na: <https://www.bmu.de/pressemitteilung/lemke-deutschland-geht-2022-den-naechsten-schritt-raus-aus-der-wegwerfgesellschaft>
19. Rakúsko. Dostupné na: <https://www.umweltbundesamt.at/news230708>
20. Informácie získané od ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky
21. Množstvo zmesového odpadu, Množstvo objemného odpadu. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/zp3801rr/v_zp3801rr_00_00_00_sk
22. Množstvo komunálneho odpadu zhodnocovaného energeticky. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/zp1005rs/v_zp1005rs_00_00_00_sk
23. Výška dane. Dostupné na: <https://www.olo.sk/cennik-zhodnotenia-odpadu-v-zevo/>
https://www.kosit.sk/wp-content/uploads/2023/11/KOSIT_GROUP_cennik_01.01.2024.pdf
24. Zákon o dani zo znečistenia životného prostredia. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.80721/asr>
25. Ministerstvo životného prostredia, Litva. Dostupné na: <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/aplinkos-apsauga/aplinkosauginiai-mokesciai/mokestis-uz-aplinkos-tersima-savartyne-salinamomis-atliekomis/>
26. Metodika stanovenia stropu sadzby za tonu pre spaľovanie komunálneho odpadu s energetickým obsahom nevhodným na recykláciu a opätovné použitie po vytriedení. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c8b05dd0883111ed8df094f359a60216>
27. Veľká Británia. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/statistics/uk-waste-data/uk-statistics-on-waste#waste-from-households-wfh>
28. Všeobecné usmernenie k dani zo skládkovania. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/publications/excise-notice-lft1-a-general-guide-to-landfill-tax/excise-notice-lft1-a-general-guide-to-landfill-tax>
29. Albánsko. Dostupné na: <https://www.instat.gov.al/media/12578/mbetjet-e-ngurta-urbane-ne-shqiperi-2022.pdf>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:

[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

